

Європи. Таким чином, можна стверджувати, що використання положень цієї системи в Україні допоможе прискорити процес медичної реформи.

СУЧАСНИЙ СТАН ПОВОДЖЕННЯ З ЛІКАРСЬКИМИ ЗАСОБАМИ, ЩО НЕ ПІДЛЯГАЮТЬ ПОДАЛЬШОМУ ВИКОРИСТАННЮ, В АПТЕЧНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ

Гала Л.О.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, м. Київ, Україна

lilia.gala@nmu.ua

Вступ. Досягнення фармацевтичної галузі щодо розробки нових ефективних лікарських засобів (ЛЗ) важливі для збереження здоров'я населення, проте її відходи з кожним роком все більше впливають на навколишнє середовище, оскільки накопичуються у ґрунті та поверхневих водах. ЛЗ потрапляють у живу природу двома основними шляхами: у складі виділень організму та через систему водопостачання у зв'язку з тим, що невикористані або неякісні препарати зливаються чи викидаються в каналізацію.

Метою роботи є аналіз фактичного стану поводження з ЛЗ, які не підлягають подальшому використанню, в аптечних закладах України для виявлення напрямів подальших досліджень. **Матеріали дослідження** – результати анкетування фармацевтичних працівників. Використано **методи** – аналітико-порівняльний та експертного опитування фахівців.

Результати дослідження. Протягом квітня-травня 2017 року проведено анкетування фахівців аптечних закладів м. Києва та декількох областей країни. Усього роздано 317 анкет. У подальшому використовувалися дані анкет експертів з «дуже високим», «високим» та «достатнім» рівнями компетентності (232 опитаних – 73,2% від загальної кількості прийнятих до роботи анкет).

За даними анкетування лише 24,6% опитаних знають про існування

наказу МОЗ України від 24.04.2015 р. №242 «Про затвердження Правил проведення утилізації та знищення ЛЗ» та можуть назвати його номер або номер попередньо діючого нормативного документа. Стосовно порядку дій з неякісними ЛЗ, як свідчать результати дослідження, – у більшості аптек працівники викуповують препарати, термін придатності яких минув (62,9%), у 32,3% випадків вартість ліків покривається за рахунок підприємства і лише 4,8% респондентів відзначили можливість повернення товару постачальнику. 26,3% опитаних передають такі ЛЗ завідувачу аптеки або на «центральний офіс» для подальшого знешкодження. При цьому шляхи його проведення знаходиться поза сферою їх компетентності. У переважній кількості аптек (73,7%) практикується багаторазове розведення і змивання в міську каналізацію рідких форм препаратів або викидання у складі побутового сміття – для всіх інших ЛЗ, що пов'язане з незацікавленістю керівництва аптекних мереж у фінансуванні цих процесів за рахунок власних коштів. Проте відповідно до вищезазначеного наказу МОЗ України ЛЗ, що не підлягають подальшому використанню, повинні передаватися для утилізації або знешкодження суб'єктам господарювання, які мають відповідні ліцензії на провадження діяльності у сфері поводження з небезпечними відходами безпосередньо або через постачальників, якщо це передбачено умовами договору.

Як правило, терміни придатності ЛЗ в аптеках контролюють 1 раз на місяць (65,1%) для вчасного виявлення препаратів, термін придатності яких невдовзі закінчується, 1 раз на тиждень (20,7%), щоквартально (12,5%) і в декількох випадках 1 раз на півроку чи рік. Протерміновані ЛЗ в 63,4% випадків зберігаються в карантинній зоні, у 17,2% – у спеціально обладнаному місці для тимчасового зберігання таких препаратів, у 19,4% – постійне місце знаходження відсутнє, частіше за все це кабінет або стіл завідувача аптекою. У більшості аптек саме керівник закладу відповідає за роботу з ЛЗ, термін придатності яких минув (77,6%), в інших випадках – це уповноважена особа або весь колектив закладу.

Лише 14,2% фахівців відмічають, що до них звертаються споживачі

стосовно питань повернення невикористаних препаратів до аптеки або правил їх знищення, у зв'язку з чим важливим є систематичне проведення спеціалістами аптек роз'яснювальної роботи щодо правильного поводження з фармацевтичними відходами з метою підвищення рівня соціальної свідомості та відповідальності громадян за збереження природних ресурсів.

Висновки. Аналіз фактичної ситуації, яка склалася в аптечних закладах України, з неякісними ЛЗ, свідчить, що фахівцями практикується методи їх знищення, які не відповідають сучасним принципам поводження з фармацевтичними відходами. Зазначене підкреслює необхідність розробки та впровадження комплексу заходів щодо організації моделі ефективного поводження з ЛЗ, які не підлягають за будь-яких причин подальшому використанню.

ДОСЛІДЖЕННЯ ШИРОТИ АСОРТИМЕНТУ ДРІБНИХ, СЕРЕДНІХ ТА ВЕЛИКИХ АПТЕЧНИХ МЕРЕЖ В УКРАЇНІ

Мала Ж.В., Посилкіна О.В.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

mala-zhanna@rambler.ru

Вступ. Управління асортиментом є однією з найважливіших функцій будь-якого підприємства. Саме від асортименту багато в чому залежить ефективність його роботи і успіх в цілому.

Метою дослідження є аналіз широти асортименту дрібних, середніх та великих аптечних мереж (АМ) в Україні.

Методики дослідження. В процесі дослідження було використано метод експертного опитування – були опитані 421 співробітника різних за розмірами АМ з різних областей України.

Основний матеріал дослідження. Встановлено, що за широтою